

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 661. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm35769.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Jerusalems Forstyrrelse.

“De Første skal blive de Sidste” gjælder i det Mindste forsaavidt om *Ebræerne*, at vi ligesaavel maae slutte som begynde Old-Tidens Historie med dem, ikke blot fordi *Jerusalems Forstyrrelse* fuldender den “Ødelæggelsens Vederstyggelighed,” Romerne udbredte over den gamle Verden, men ogsaa fordi *Leviten Joseph*, af *Aarons Blod*, gav paa Græsk den Stat sit priselige Efter-Mæle, som *Moses* paa *Ebraisk* gav sin mageløse Forfatning, saa det er ingenlunde blot i *Kirkens*, men ligesaavel i *Statens* og *Skolens* Historie, *Jøderne* spille en Hoved-Rolle, der umuelig kan ringeagtes, uden at det Hele dermed forvandles til et Vilde-Rede.

At *Jøderne* alt af *Makkabæer-Slægten* fik Tyranner slemme nok, har vi foran bemærket, og da *Pompeius* førde *Aristobul* i Triumph, syndes det hellige Land vel modent til at blive en Romersk Provinds, men deels var det altid Romernes Skik, efter den første Undertvingelse, at give Folkene Puste-Rum under Navn af Frihed og deels havde *Jøderne*, som deres ældste Bunds-Forvandte i Asien, et Slags Krav paa Skaansel, som Romerne gierne vilde have Skin af at agte. Vist nok havde *Jøderne* til Hverdags-Hæld havt langt bedre af en Romersk Lands-Høvding (Prætor) end af *Idumæerne* (Edomiterne) *Antipater* og *Herodes*, hvem de overlodes til, og af hvilke navnlig den Sidste spørger om sin Mage blandt grusomme Tyranner, men i dette Land, hvor det især gjaldt om *Hellig-Dagene* og hvad dertil hørde, var det dog langt taaleligere at have en Edomitisk Tyran, der hyklede dyb Ærbødighed for *Moses* og *Propheterne* og ud662smykkede *Jehovahs* Tempel, end at have en Romersk, der viiste Troen dyb Foragt og gjorde sig ingen Samvittighed af at udplyndre men satte en Ære i at besmitte Helligdommen.

Vist nok kunde ingen Tyran have tilføiet Guddommen saa stor en Fornærmelse eller Menneske-Slægten saa ubodelig en Skade, som *Herodes* den Store, hvis det var lykkedes ham at myrde *Christus* (Messias) i Svøbet og derved ret egenlig kvæle Christendommen i Fødselen; men at det slog feil, er en unægtelig *Kiends-Gierning*, og da først *Messias* var kommet og havde udbasunet den *ny Tid*, som et *Gylden-Aar* for hele Slægten, da var det, universal-historisk betragtet, en Biting, hvad der siden timedes *Jerusalems* Tempel og den *Mosaiske Stat**Math. 2. Luk. 4.. At denne *Jesus* fra *Nazareth* i *Gallæa* blev korsfæstet under *Pontius Pilatus*, som i *Tibers* ti sidste Aar var Lands-Høvding i Judæa, har de *Christne* altid sely bekiendt, men ogsaa lagt til, at han vidunderlig opstod den tredje Dag fra de Døde og foer saa til Himmels*De Christnes Daabs-Pagt. Math. 27-28. Joh. 19-20. Luk. 23-24. Ap. Gg. 1., og uden at paabyrde Stats-Historien som *Kiends-Gierninger*, hvad efter Sagens Natur kun kan være “*Troes-Artikler i en Kirke*,” er det dog sikkert nok, at *Jesu* Korsfæstelse, langt fra at gjøre hans Navn Skam eller sætte hans Virksomhed Grændser, netop blev Overgangen fra den gamle Tid til den Ny, hvori Guddoms-Ære har fulgt hans Navn og ligesom en ny Menneske-Slægt udviklet sig af hans Menigheds Skiød. Uagtet derfor *Jesu Christi* Liv og Levnet for største Delen hører til “Troens Hemmeligheder,” og hans Græske *Levnets-Beskrivelser* (Evangelierne), hvormed en ny universal-historisk Literatur begynder, høre som et mageløst Vidun663der til *Skolens* Historie, saa er han dog aabenbar ogsaa i *Stats-Historien* “den Eenbaarne,” der paa een Gang menneskelig kroner det Ebraiske Folke-Liv og guddommeligt forvandler det til et Universal-Historisk, der endnu efter atten Aarhundreders Forløb trindt i *Christenheden* drages med den Romerske Død, som alt syndes enevældig før Han blev født. Skulde da end, som Man har spaaet, det *Christne Menneske-Kiøn* uddøe i Dag eller i Morgen, og var det mueligt, at der efter den Tid endnu kunde være et “levende Øie” paa Jorden for Slægtens Levnets-Løb, maatte det dog nødvendig dvæle forbauset ved Synet af “det Ny” i alle Menneske-Aandens høie og værdige Retninger, der unægtelig skabdes i *Christendommen* og maa da nødvendig være født med dens Stifter. Hvem Han i Grunden var: enten blot en giennem det Ebraiske Folke-Liv forklaret *Abraham* eller tillige en deri neddalet *Guddom*, det maa vist nok til Verdens Ende staae videnskabeligt uafgjort; men i begge Tilfælde er det aabenbart, at fra Nat-Lampen i *Jehovah-Templet* udgik Lyset i den ny Folke-Kreds, og at den *Mosaiske Stat* var det rette Vesta-Tempel, hvis “hellige Ild” blev aldrig slukt, men fløi som Guddoms-Gnister Verden rundt i *Christi Evangelium*, da Staden sank i Gruus og Templet faldt i Aske.

Hvorledes den ny Tid vilde gestaltet sig, hvis *Jøderne*, som et Folk, havde ladet sig *christne*, er vel et Spørgsmaal, der paatrænger sig Tænkeren, men som Historien naturligviis ei kan besvare, og det er klart, at Hindringen hos Mængden laae i den *verdslige* Tanke-Gang, der fremfor Alt i “den store Konge og den stærke Løser,” *Propheterne* havde lovet, krævede en Helt, som *haandgribelig* brød det *Romerske* Aag og *øiensynlig* gjorde *Israel* til alle 664Hedningers Høvding**Math. 22. 27. Joh. 6. 18.* Naar imidlertid *Messias* var kommet, da havde *Ebræer-Statens* naaet sit Øiemed, og naar den ei vilde lade sig forvandle af ham, maatte den, forladt af sin Aand, opløses, medens paa den anden Side Folket, naar de troede paa dens guddommelige Oprindelse, netop da, til deres egen Retfærdiggjørelse, maatte haardnakket modsætte sig Opløsningen, og det er derfor ganske i sin Orden, baade at *Christus* udtrykkelig forudsagde *Jerusalems Forstyrrelse* og at ligefra Hans Korsfæstelse Ødelæggelsen øiensynlig nærmer sig med stærke Skridt**Math. 23-24.*

Allerede under *Pilatus* var Uveiret nær ved at bryde løs, da han ved Natte-Tid indsmuglede Romerske Faner med *Keiserens Billede* paa i *Jerusalem*; thi skiøndt Mose-Lovens Forbud mod Billed-Dyrkelse aldrig med Rette kunde anvendes herpaa, saa var det dog ligefuldt, baade i *Jøders* og *Romeres* Øine, en Krigs-Erklæring

imod Loven*Josephs Oldskrifter XVIII. 3.. Da *Pilatus* imidlertid havde gjort Dette paa egen Haand, turde han ikke svare for Følgerne, men gav efter, og da Keiser *Caligula* befoel at hans *Billed-Støtte* med Magt skulde indføres i *Templet*, afvendtes Slaget ved *Jødernes* Standhaftighed og *Caligulas Død**Josephs Oldskrifter XVIII. 8. Nu syndes endogsaa Faren overstaaet, thi en Sønne-Søn af Herodes den Store, som *Joseph* kalder den ældre *Agrippa*, blev af Keiser *Claudius* gjort til Konge over hele Landet, og skøndt der efter hans bratte Død atter kom *Romerske* Embeds-Mænd, vedblev dog *Templet* at staae under den yngre Kong *Agrippas* Varetægt*Josephs Oldskrifter XVIII. 3-6. XIX. 4-5. 8. Ap. Gg. 12.. Lands-Høvdingen *Felix*, en Broder til den *Pallas Træl*, der stod høit an665skrevet hos *Claudius* og enstund hos *Nero*, blev desuden gift med en *Jødinde*: den yngre *Agrippas* Syster *Drusilla*, og læmpede sig efter Folket; men dog vrimlede Landet alt under ham af Røvere og Staden af Snig-Mordere, og Enhver, der med Sværdet i Haanden udgav sig for Messias eller en Prophet, var vis paa at drage Tusinder i Ulykken med sig*Josephs Oldskrifter XX. 7-8. Ap. Gg. 23-24.. Endnu meer tiltog den indvortes Giæring med Rov og Mord, under *Gessius Florus*, den sidste Lands-Høvding, *Nero* sendte, der baade, efter Josephs Forsikkring, selv deelde med Røverne og gjorde med Flid Alt hvad han kunde for at vække et Oprør, til Slør over sin Bestyrelse og til en ny Indtægts-Kilde, saa *Jøderne* syndes tilsidst, de havde kun Valget imellem, at døe med Eet og at seipines, og greb da i Fortvivlelse til Vaaben*Josephs Oldskrifter XX. 11..

Det var, mens *Nero* triumpherede paa Skue-Pladsen i *Olympia*, han fik Tidende om *Jødernes* Opstand og et Nederlag, de første Legioner, Man førde imod dem, havde lidt, og nu udnævnedes han da *Flavius Vespasianus* til Feldt-Herre i Øster-Leden, en Italiener af ringe Herkomst, som under *Claudius* havde udmærket sig paa et Tog til Britannien, og havde nu klogelig trukket sig tilbage i sin Dunkelhed, til Man fik ham behov**Svetons Vespasianus* 4..

Man vente ikke her nogen Beskrivelse af *Jøde-Krigen*, skøndt vi har en saadan i otte Bøger af *Joseph*, der ei blot var samtidig men selv en af de *Galilæiske* Anførere, og siden som løsladt Fange og "en god Spaamand" i den *Romerske* Leir Øien-Vidne til *Jerusalems* Beleiring og Forstyrrelse; thi saa mærkværdig end ethvert Optrin deraf er i *Jødernes* Historie, saa ubetydeligt er alt det Enkelte i den Almindelige, hvortil det Hele blot hører som en fortvivlet 666Døds-Kamp af et ikke udlevet eller udmarvet men forblindet og bandsat Folk, der trodsede paa Himlen, som det nu aabenbar havde imod sig. *Krigen* trak sig ud til paa syvende Aar, men i det Femte blev *Jerusalem*, efter nogle Maaneders Beleiring, indtaget og ødelagt, efter at denne ulykkelige Stad under hele *Krigen* havde været en blodig Tumble-Plads for Røvere og Mordere, der haandgribelig forklarede Indbyggerne, hvad der laae i det vilde Skrig for *Pilati* Dom-Stol: korsfæst ham (den *Jødernes* Konge) og giv os *Barrabas* løs! *Eleazar* Simons Søn, af Præste-Slægten, havde strax i Begyndelsen af Oprøret med en fortvivlet Skare (de saakaldte Zeloter) gjort *Templet* til sin Vaaben-Plads, og efterhaanden som Romerne indtog Landets andre Fæstninger, flygtede Alt hvad der undløb Sværdet ind i Hoved-Staden, hvor da To af de forovneste Parti-Giængere, *Johannes* Levisøn og *Simon* Gjordsøn, blev frygtelige Med-Beilere til den første Rang blandt mange Galgen-Fugle*Josephs *Jøde-Krig* II. 17. IV. 3. 9.. For at gjøre Stadens Ulykke fuldkommen, blev den just indsluttet under *Paaske-Festen*, da den vrimlede af udenbys Folk, hvoraf Følgen blandt Andet var en tidlig Hungers-Nød, hvis Rædsler indtil det Utroelige forøgedes ved *Krigs-Folkets* rasende Frækhed, thi det eneste passende Navn Man kan give *Jerusalems* Besætning er en Djævla-Besættelse. Tænker Man sig nu hertil en forbittret *Romersk* *Krigs-Hær* fra *Neros* Dage, der antænder og omringer *Templet*, i hvis Luer ei blot Præster og Zeloter, men Tusinder af Kvinder og Børn, lokkede derop af en falsk Prophet, finde deres Død, da fattes der aabenbar Intet til at give os den mest levende Forestilling om *Helvede*, saa det er med god Grund baade at "*Jerusalems* Forstyrrelse" er blevet det stærkeste Udtryk for al Verdens Ulykke, og at Man i Kirke-Historien har peget derpaa som et forbausende Vidnesbyrd om det klare Frem-667Syn, der var ikke blot hos Ebræernes Messias, men hos deres gamle Profheter og ældgamle Lov-Giver, efter hvis Ord det, naar Syndernes Maal var fuldt, skulde tage saa sørgelig en Ende.

Det var, som bekiendt, *Titus*, der i sin Fader *Vespasians* andet Keiser-Aar, beleiredes og indtog *Jerusalem*, og han er noksom berømt for mageløs Mildhed, men ved *Jerusalem* har Man dog ondt ved at spore den; thi at han tit nok lod *Jøderne* formane til at overgive sig paa Naade og Unaade, det havde han tilfælles med de grusomste *Romerske* Generaler, og at han godt kunde taale at see Blod, viiste han ikke blot under Kampen men ogsaa efter den, da han høitideligholdt Fødsels-Dage med at slagte Fanger som Fæ. Om nu Dødens Part løb op til en heel *Million*, kan Ingen vide, men at hele Landets *Jødiske* Befolkning paa mellem to og tre *Millioner* blev saa omtrent deelt mellem Sværdet, Galgen og Slave-Markedet er baade vist og grueligt nok.

Giør nu end *Josephs* Beskrivelse af sit Folks Tilstand før og under *Krigen*, sammenholdt med det Billede, *Evangelierne* og *Apostlernes* *Gierninger* give os af dem giennem hele den foregaaende Menneske-Alder, at vi ligesaalidt kan beklage Landets som *Templets* Skæbne, da begge Dele maa kaldes en Boelig, skabt til "et Bede-Huus for alle Folk" men forvandlet til "en Røver-Kule;" saa maa vi derfor dog ingenlunde oversee denne *Romerske* *Folke-Udryddelse*, hvorved *Titus* unægtelig satte en Krone paa det *Mamertinske* Stor-Værk, som der ikke blot maatte en *Nero*, men et saadant mageløst Røver-Folk som *Qviriterne*, til at bære. *Jøderne* var nemlig ikke et Folk, der enten satte *Romerne* i Fare eller gjorde dem Verdens-Riget stridigt, men de var *Romernes* ældste Bunds-Forvandte i Asien og et af de ældste Folk i den dannede Verden, hvis indvortes Urolighed deres mægtige Venner aldrig havde søgt at dæmpe, 668men betjent sig af til at bringe dem under Aaget og gjort ulægelig ved at paanøde dem de grusomste Tyranner. Nu, saavidt mueligt til sidste Mand at uddydde dette Folk, fordi de i Fortvivlelse gjorde Opstand under *Neronisk* Mishandling, det maa *Romerne*

selv have følt, var uhyre skiændigt, siden vi baade hos *Tacitus* og *Sveton* see, de har paadigtet de arme Jøder, fiendtlig adskildte i Snese Partier, som kun stolede paa hinandens Undergang, den latterlige Indbildning, at nu var Timen kommet, da *Israel*, efter Propheternes Ord, skulde indtage hele Verden**Svetons Vespasian* 4. *Taciti Historiebøger* V. 13..

Denne Spaadom, som Romerne anvendte paa *Vespasian*, der fra *Jødeland* af besteg Verdens-Thronen, men som vi veed opfyldtes ved *Christendommens* Erobringer, minder os imidlertid om *Grækere* og *Romeres* Betragtning af *Ebræerne*, og hvor skiæv den end var, bør den dog stilles ved Siden ad *Syrers* og *Ægypters*, som alt er anført, om aldrig for Andet, saa dog for at see Ebræerne midt i Old-Tidens Folke-Kreds, hvoraf Man hidtil med Flid har udrevet dem.

I ældgamle Dage, siger *Diodor* (samtidig med *August*) rasede Pesten i *Ægypten*, som Man tilskrev Gudernes Vrede, hvis Dyrkelse var kommet paa Knæerne, fordi Landet vrimlede af *Fremmede*, der havde hver sine Meninger, Offringer og Skikke. Man fandt det desaarsag raadeligst at vise alle de Fremmede Dørren, hvoraf fulgte en stor Udvandring, deels til *Grækenland*, hvor Adel-Hoben skal være landet under Anførsel især af *Danaos* og *Kadmos*, og deels til *Jødeland*, dengang tomt og øde, hvor Almuen søgte hen, under Anførsel af en særdeles klog og tapper Mand, ved Navn *Moses*. Han indtog Landet, bygde blandt mange andre Stæder *Jerusalem* til Hoved-Stad, med det høit 669anseete *Tempel*, og indrettede ikke blot Guds-Tjenesten men skabte en heel ny Stat med Lov og borgerlig Forfatning. Folket deelte han efter Aarets Maaneder i *tolv* Stammer, som det fuldkomneste Tal, og *Billeder* af Guddommen vilde han ikke vide af at sige, da han ikke troede den havde Skabning som et Menneske, men var den høie Himmel-Hvælvning selv. Dog ogsaa i Henseende til *Offringer* og Levemaade afveeg han ganske fra hvad Skik er hos andre Folk, thi ved det, han selv var blevet landsforviist, gav han Folke-Livet en vis frastødende og unaturlig Skikkelse. For Resten udsøgte han de dygtigste og forstandigste Mænd og gjorde til *Præster*, som baade skulde besørge Guds-Tjenesten, *dømme* i vigtige Sager, vaage over Loven og Indretningerne og i det Hele uddanne det nyskabte Folk. Desaarsag, vil Man sige, *Jøderne* har aldrig haft Konger, men immer overladt Regieringen til den retskafneste og klogeste Præst, som de kalde *Ypperste-Præsten*, ansee for Guds Mund der kundgør dem Hans Villie, og skal vise saa dyb *Ærbødighed*, at naar han taler til dem paa Guds Vegne, falde de strax ned og tilbede ham. Loven slutter med de Ord: "saa siger *Moses* til *Jøderne*, som han det hørde af Gud." *Moses* forsømde imidlertid heller ikke Krigs-Væsenet, men øvede det unge Mandskab flittig i at udholde alle Besværligheder, og Landet, som han indtog, deelte han ved Lod-Kastning, saa Alle fik lige meget, undtagen *Præsterne*, som fik Meer, for at de kunde have deres rigelige Udkomme og tage stadig vare paa Guds-Tjenesten. Ingen af Lods-Eierne maatte sælge deres Jord, for at ikke nogle Faa skulde opsluge Alt og hindre Folke-Formerelsen og da nu tillige Enhver var tvunget til at opføde sine Børn, saa har Folket immer været stærkt og talrigt. Ogsaa ved Bryllupper og Begravelser havde *Jøderne* ganske egne Skikke, men ved deres Blanding med andre Folk, især under 670det *Persiske* og *Makedoniske* Herredømme er Endeel gaaet af Brug**Diodor* (*Brudstykker*) XL..

Mærkeligt er det, at den hardtad samtidige *Strabo*, skiøndt han var en *Asiater*, ei vidste nær saa god Beskeed med de *Jødiske* Indretninger, men dog taler han med samme Høiagtelse om *Moses*, som en *Ægyptisk Præst*, der frivillig vandrede ud, fordi han ikke kunde lide Dyre og Billed-Dyrkelsen**Strabo* XVI. 760-02..

Spørge vi nu en tredie Samtidig, *Trogus*, hvad *Romerne* vidste at fortælle om *Jøderne*, da høre vi, de nedstamme fra Kong *Damask* i Syrien, hvis Eftermænd var *Azel*, *Adores*, *Abraham* og *Israel*. *Israel* havde ti Sønner, hvorefter han deelte sit Folk i ligesaamange Stammer, som han alle kaldte *Jøder*, efter *Juda*, En af Sønnerne, som døde efter Delingen, og hvis Navn de Andre skulde bære som hans fælles Arvinger. *Joseph*, den Yngste af *Israels* Sønner, blev opsnappet af sine Brødre, som var bange for hans lyse Hoved, og solgt til nogle *fremmede Kiøbmænd*, der førde ham til *Ægypten*, men der blev han høit anskrevet hos Kongen, fordi han var særdeles nem til at lære Hexe-Konster, kunde herlig spaae og fandt paa at udtyde Drømme, ja, var saa klog baade paa Himmel og Jord, at han forudsaae en *Mis-Vext*, mange Aar før den kom. Derved frelste han hele *Ægypten* fra Undergang, thi efter hans Raad gjorde Kongen et stort Oplag af Korn, og siden betragtede Man hans Ord ikke som et Menneskes men som guddommelige Orakel-Svar. En Søn af ham var *Moses*, som arvede sin Faders Vidskab og var derhos udmærket deilig skabt, men da *Ægypterne* paa den Tid plagedes med Skab og Spedalskhed, drev de ham, efter et Orakel-Svar, ud af Landet med de Syge, for at Smitten ikke skulde gribe videre 671om sig. Han drog nu ud, i Spidsen af de Lands-Forviiste, men stjal sig til at tage *Ægypternes Helligdomme* med, og da *Ægypterne* vilde tage dem tilbage med Staal-Handske, nødtes de af Storm og Uveir til at reise hjem med uforrettet Sag. Paa Veien til sit *Damascenske* Fædrene-Land leirede *Moses* sig paa *Sina-Bjerget*, som han naaede til efter syv Dages Faste og Vildfarelse i det øde *Arabien*, og helligede til et evigt Minde derom den *syvende* Dag, under Navn af *Sabbat*, til en Faste-Dag. Vel vidende, det var af Frygt for Smitte, *Ægypterne* havde drevet dem ud, undgik de nu ogsaa al Omgang med Fremmede, for ei at blive dem vederstyggelige, og denne Skilsmisse, der fra Først af havde en egen Grund, blev efterhaanden til en sat Ret og en Samvittigheds-Sag. Efter *Moses* fulgte hans Søn *Arvas* (*Aaron*), som med det *Ægyptiske* Præste-Dømme forbandt Konge-Værdigheden, og begge Dele har siden hos *Jøderne* bestandig været forenede, saa Guds-Dyrkelsen og Rets-Pleien, dem til usigeligt Gavn, gik Haand i Haand. Den *Persiske* Kong *Kserxes* var den Første, der undertvang *Jøderne*, hvorpaa de, med hele Perser-Riget, kom under *Alexander* den Store, og havde i lang Tid *Syrisk-Makedonisk* Herskab, men rev sig løs fra *Demetrius* og

søgte *Romernes* Venskab, hvorved de først af alle Øster-Ledens Folk tilbagevandt deres Frihed, da Romerne fandt, det var en smal Sag at skiære en bred Rem af en Andens Rygg *Trogon hos Justin XXXVI. 2-3..

Hermed kan det beroe, thi hvem der vil læse en Latinsk Pasqvil paa Jøderne, finder den vel hos *Tacitus*, og Man seer let, at disse Efterretninger har kun universal-historisk Vigtighed, fordi de paa den ene Side vise os, hvad Man kan bygge paa de Folks Historie, der ikke selv har beskrevet deres Levnets-Løb, og paa den Anden forvise os om, at baade *Græker* og *Romere* erkjendte *Ebræerne* for et ældgammelt Hoved-672Folk og at Grækerne ansaae *Moses* og hans skrevne Love for samtidige med deres ældste Heroer.

Det var, som Man sædvanlig regner, 70 Aar e. Ch. at *Jerusalem* forstyrredes, altsaa ved Slutningen af den 211te Olympiade, da Jøderne skrev 3831 efter Verdens Skabelse, og skiøndt Aars-Tallene først langt senere blive sikkre paa et Haar, veed vi dog bestemt, det er nu over halvattende Aarhundrede siden *Jøderne* forvandlede til et adspredt Folk uden visse Værelser, Tempel og Dom-Huus, og dog er det først i vore Dage, de føle sig fristede til at ombytte Skyggen af Israels Herlighed med hvad der glimrer hos den nydannede Verdens Folk. Nu er imidlertid ogsaa Timen for Haanden da denne "Hoved-Folkenes Første-Fødte" enten maa tabe sig i Hedenskabet eller tilegne sig vor *Messias*, som deres fremfor Alt, og vise Verden Mage til den "*Christne Synagoge*" der blev forstyrret med *Jerusalem*, men er dog saa deilig afmalet i "Apostlernes Gierninger," at den kan aldrig glemmes, saalænge *Christi Kirke* staaer!